

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Eximii Dei Servi Alberti De Altissimis, Canonici Regularis Congregationis Lateranensis

Saracini, Paolo Emilio

Augustæ Vindelicorum

Cap. XXIV. Alter populi concursus, & sepultura.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37282

pervenit, ut denuo Ecclesia eodem re-
dundârit, unde non solum terræ mandari
non potuit, sed utcunque omnis adhibe-
retur industria, tamen impediri nequivit,
quin Rocchetum, aliâque ipsius vestimen-
ta minutim conscinderentur, aut coronæ
preparatoriæ, nec non res aliæ corporis eius
attactu sacrarentur: fuit ergo tam fre-
quens, tamque continuus eo die plebis
concurfus, ut ad secundam usque noctis
horam [*que juxta nostrum horologium ho-
ra sexta est*] Ecclesia aliter hominibus eva-
cuari non potuerit, quam interveniente
promissione, ipsis ad videndum, defuncti
corpus altero die denuò expositum iri.

CAPUT XXIV.

Alter populi concursus, & Sepul- tura.

VEnerando itaque pignore in sarco-
phago tunc reposito, quoniam bi-
nis diebus subsequenter pia juxtâ ac ho-
norata eorum, qui primo illud die non
viderant, multitudo comparuit, necesse
fuit,

O 5

fuit,

fuit, ut omnibus, quin & toti Civitati satisfieret, sequente Dominicâ denuo spectandum defuncti cadaver proponere: ubi supra erectum pegma repagulis securè fortitèrque munitum corpus hoc insolenti decorum pulchritudine locatum fuit: quod quidem intra capsam inclusum, & jam quatrduanum, adeoque naturæ cursui consentaneè in prominentioribus faciei partibus jam jam putredine inficiendum, veluti in aliis cadaveribus communiter observari solet, ab omni tamen corruptione prorsus immune in ea, quam in feretro compositum intulit, venustate conservatum fuit.

Porro manè non tam citò templi valvæ fuerunt reclusæ, cum illud totum numeroso populo jam antè in eius area coadunato repletum fuit: unde non sinè gravi incommodo eâ die Sacerdotes ad Aram fecerunt, nam cum illi, qui Missam audiebant, nec genibus niti, nec firmiter pedibus insistere possent à comprimente multitudine modò in hanc, modò in alteram partem delati: cumque etiam ob miranda

da quædam, quæ circa feretrum accidebant, non modicus in Ecclesia strepitus excitaretur, se se ipsimet audire nequibant, à tumultu aliorum surdi effecti.

Verùm concursus semper auctior intantum excrevit, ut eius aliis recensendi mihi animus deficiat, nisi fortè alicui tum præsentem, vel qui concurrentem populum Affisii 4.to Nonas Augusti, aut Venetiis in Canonica Charitatis 3.tio Nonas Aprilis spectaverit. Cùm enim templum istud ultra bis mille & quingentas personas non capiat, & semel in illud ingressæ regredi nollent, foris autem adhuc existentes unà cum aliis supervenientibus intrare magnoperè desiderarent, plurimorum judiciò numerus ille universim à viginti quinque usque ad triginta millia ascendebat, quâ hominum copiâ à longissimo retrò tempore major in hac Civitate visa non fuit, nec etiam deinceps nisi simili offerente se occasione videbitur; quæ etiam turba tam conferta eò dignior est admiratione, quò nec nivium copiatum undiq; humum contegentiũ, tamen-

fi

si postea hominum equorumque pedibus
 planè dissipatarum, nec glacies ac frigus
 tum immodicè sæviens eandem impedi-
 re potuerint; à ponte nàmque *Pusterla*
 dicto, ab Ecclesia S. Bartholomæi satis
 longè distante, platea spatiosissima viris,
 mulieribus, rhedis integro die in tanto
 redundabat numero, ut nemo alteri lo-
 cum cedere potuerit: in templo verò tam
 densa & coangustata mortalium erat
 abundantia, ut instar fluxûs ac refluxûs
 marini mutuò se truderent, non aliter,
 quam ficui fractæ ad littus undæ retroce-
 dunt, successuris aliis locum relinquentes:
 propulsi, qui intus erant, ab illis, qui in-
 gredi moliebantur, tum portæ viciniores
 subito quasi, atque inadvertenter, non si-
 ne singulari animi sensu in templi medio
 prope septum se stare cernebant, hoc pa-
 cto id fortuitò obtinentes, quod omni-
 cum industria, vique adhibita priùs obti-
 nere nequivissent, & illi, qui primùm non
 absque jubilo corpori defuncti proximi
 erant, inde avulsi in uno quasi momen-
 to prope Aram majorem subsistebant,
 alii

alii autem ponè eam consistentes retro-
acti, vix humum contingentes se proxi-
mos feretro mirabantur: alii verò eodem
impetu in priorem suam stationem Eccle-
siæ valvis contiguam rejecti, foras haud
paucos locum illum occupantes protru-
serunt non sine periculo, ne miseri equo-
rum unguis, ac rhedarum rotis subde-
rentur, vel etiam conculcarentur & lace-
rarentur, ubi horribiles clamores fuere
excitati, eò digniores commiseratione,
quo amplius augebatur discrimen, spēs-
que humani remedii deficiebat: huic ta-
men evidenter succollavit Divinum, &
necessitas ipsa, quæ ceu optima in rebus
conclamatis consiliorum inventrix, &
omni exempta lege, absolutâ ad sese ip-
sam libertate respiciens, in tam conferta
& fluctuante multitudine, ad declinan-
dum, quod repagulis vicini subire debe-
rent, periculum, nonnullas Matronas no-
biles cautè fecit audaces, quæ ne suffoca-
rentur, per Claustrum viam arripuerunt,
quæ autem valvis templi vicinæ erant,
ne propter comprimentem multitudinem
equo.

equorū unguis protererentur, néve rotis
 carpentorum subjicerentur, per alteram
 Cœmeterii portam in Claustrum penetrá-
 runt, existimantes se tali ratione omni pe-
 riculo ac timore eximendas. Circa ipsum
 porrò septum, ubi Sacerdotes ad omnia,
 quæ occurrere poterant, incommoda
 averruncanda stabant, tam conferta tur-
 ba erat, ut eam considerando aliquis mi-
 rari deberet; ibi siquidem vota, singultus,
 suspiria, ibi vociferationes, encomia, ibi
 non prisca illius ævi, sed Christianorum
 religiosissimæ nœniæ, cæcorum, claudo-
 rum, dæmoniacorum, infirmorum, affli-
 ctorum, supplicum, ipsiusque nomini
 omnis sexûs, & conditionis devotorum
 audiebantur, è qua dissonante harmonia,
 & discordi concentu, nescio, quid suave
 sonans oriebatur, quo mirabiliter tam
 confertæ multitudinis devotio cum DEI
 gloria, nostraque consolatione augeba-
 tur: plures enim à DEO, cui hunc Famu-
 lum suum honorare complacuit, insignia
 tunc beneficia impetrârunt.

Et

Et quoniam initiô populum, erga suum hunc Intercessorem, devotissimum nemo consolari volebat, in hoc, ut corollæ precatoriaræ, résque aliæ ipsius attractu sacra- rentur, per plures adhibitûs non tamen evaginatis gladiis id officii sibi præsta- bant, quod quia prohiberi nequivit, ne majus malum eveniret, ipsimet Sacerdo- tes istam in se curam susceperunt: quare grandissimi tunc fasces coronarum, annu- lorum, camisiarum, sudariolorum, nec non aliorum id genus indumentorum, quibus infirmi tangerentur & vestiren- tur, ipsis porrecti sunt, ut defuncti mani- bus, vultui, totique venerando illi cor- pori apprimerentur: è quibus postea re- bus mirandi Misericordiæ Divinæ effe- ctus prodierunt, cùm plagæ omnem cu- ram respuentes, & gravissimæ infirmita- tes depulsæ fuerint.

Illud tamen visu fuit longè jucundissi- mum, quòd infantes è matrum, & nutri- cum suarum gremio non sine clamore ac lacrymis se se proripere, superque defun- cti corpus ad amplexandum & deoscu-
lan-

landum jactare voluerint; si tunc tenella illa brachiola conversa in alas fuissent, unico momento corpus istud millenis angelis terrestribus circa id ludentibus cooperitum visum fuisset. Neesse tamen fuit, ut pluribus satisfaceret, qui ad collum defuncti pertingentes, tanta illud teneritudine amplexati & osculati sunt, ut majore erga proprios parentes affici non potuissent, quæ res non parùm stuporis videntibus ingeneravit, quod id naturæ infantium adversaretur, qui ne videre quidem, ne dicam, palpare mortuos sustinent. Sed omnis admiratio cesset, quando Alberti & noster Dominus ex infantium ore suam perfici laudem voluit, si modò tam clementer indulset, ut eorum nonnulli, cum suo Servo puritate cordis infantibus minimè dissimili iidem ipsi ad blandirentur, in præmium pii osculi gravibus morbis liberati fuerint. Sed quid de infantibus memoro, si viri, feminaeque omnis ætatis & conditionis sani juxta & infirmitatibus oppressi ab hac religione abstinere nequiverint? certè necessarium fuit

fui
den
vid
ver
& E
bus
bio
con
sola
eve
fora
Ale
non
rit,
Ser
tia
chr
lit.
fui
tur
aut
ven
C
& n
que

fuit admittere, ut per plures pegma ascenderent, suumque desiderium explerent: videbitur id forte incredibile, est tamen verissimum, cum non pauci è statu Laico & Ecclesiastico, nec non honorum gradibus insignes ab illâ vultus venustate, & labiorum purpura illecti superato septo, consensóque pegmate, eo, quo potuere, solatio frui voluerint. Inde postmodum evenit, ut aliquot post mensibus visâ per fora & compita P. Alberti effigie manû Alexandri Maganzæ pictoris ætate nostrâ non incelebris elaboratâ compertum fuerit, quosdam fuisse conquestos, quasi DEI Servo injuriosum esset, quòd labra rubentia non fuerint expressa, nec in ea pulchritudine, qualem defunctus præ se tulit. Sed isti meminisse debent, Albertum fuisse penicillo effictum adhuc dum vivum squalore, ac macie confectum, non autem primùm post mortem, quando tam venustus, & coloratus apparuit.

Continuavit hæc spiritualis consolatio, & numerosissimus iste populi affluxus usque ad horam quartam pomeridianam,

P

nec

nec defuisset per reliquum, quod supererat, diei, immò forsan nec per noctem, nisi expedire visum fuisset corpus inde atollere, & per plateas deferre: & licet difficile fuerit illud levare, maxima tamen hominum copia funus subsequuta est: ceterum narrari non adeò facilè potest, quot & quinam ad laboraverint humeros venerando oneri supponere: siquidem omnes eorum ex numero esse ambiebant, utpote aliis suâ opinione tantò feliciores, quantò ampliùs hac sarcina gravarentur: denique verò humeri illorum, qui reliquis eminentiores erant, hoc honore gavisi sunt: quod autem humeris assequi non licuit, manibus pertentabatur, in harum etiam defectum succedebat voluntas. Inter alia porrò tunc ex Christiana pietate ac Religione occurrentia, fuit videre non neminem, qui pedibus calceos detraxit, & in locum illorum novos substituit: alios item, qui à robustioribus in altum sublatis forficibus Rochettum, & quidquid poterant, in partes dissecabant, atque id non solùm de vestibus, sed de capillis quo-

quoque, quorum paucissimos secum tumulo inferebat.

Eum ita deferre non adeò diu duravit, & hoc ob ingentem multitudinem hominum ac rhedarum, à quibus ceu vallo quodam plateâ communitâ possibile non erat ulterius progredi. In reditu itaque, quòd Ecclesia magnam partem esset evacuata populo, corpus in Sacristiam non tamen absque labore fuit deportatum oclusâ dein eius januâ. Plebs tamen spectandi finis percupida difficulter inde recessisset, nisi nox admodum frigida, & via longa domum eandem reverti coëgisset. Hinc nos soli absque ullo impedimento cadaver in templo S. Bartholomæi terræ mandavimus: ipsius verò memoriam in nostrorum cordium intimis penetralibus deposuimus, utpote quod piè credamus, illius animam per manus Angelorum in cœlestem gloriam translata fuisse, ad quam & nos aspiramus, unâque speramus, eandem istius eximii DEI famuliprecum interventu consecutos esse, cuius etiam ut participes fiamus, Divinam

Majestatem precamur, cui soli sit gloria
in sæcula sæculorum.

CAPUT XXV.

*Elogium Alberti tumulo appo-
situm.*

NE verò tempus, quod in hoc mundo
omnia consumit, nec non etiam
memoriam singularissimorum DEI Ami-
corum extinguit, notitiam istius corporis
intra illius sarcophagum, in quo fuit po-
situm, auferret, pro majore posterorum
securitate ad capitis latus dexterum hanc
brevem illius vitæ, mortis & sepulturæ
synopsin adjeci, quam huic quoque Hi-
storix inserere volui, ut oblatâ quavis oc-
casione, cùm ea, quæ in sepulchro est,
conferri possit, estque sequens:

ALBERTUS DE ALTISSIMIS VICENTINUS: hone-
stis parentibus ortus: Canonicus
Regularis Salvatoris Lateranensis,
Sancti Augustini: Sacerdos Profes-
sus